

ZAMYŠLENÍ NAD KOMUNIKOVÁNÍM STATISTIKY V MÉDIÍCH

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT (PSY 117)

Anna Macháčová

386218, Psychologie – Mediální studia a žurnalistika

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, PhD.

Datum odevzdání: 1.5.2012

Fakulta sociálních studií MU, 2011/2012

ÚVOD

Pro účely této seminární práce jsem si zvolila článek ze serveru Novinky.cz, který byl zveřejněn 27. dubna 2007. Článek „Obětí kyberšikan je téměř 60 procent českých teenagerů“ popisuje výsledky výzkumu Nebezpečí internetové komunikace III, který provedlo Centrum prevence rizikové virtuální komunikace Univerzity Palackého v Olomouci. V práci se pokusím prozkoumat pozitiva i negativa mediální interpretace statistických dat plynoucích z tohoto výzkumu.

SHRNUTÍ

Výzkum Kamila Kopeckého, René Szotkowskeho a Veroniky Krejčí se zaměřuje na fenomény spojené s rizikovým chováním pubescentů a adolescentů v internetovém prostředí, tedy na kyberšikanu, sexting a sdílení osobních údajů v prostředí internetu. Výzkumu se účastnilo 10 830 respondentů ve věku od 11-17let, výzkumný vzorek tvořilo 52,34% chlapců a 47,66% dívek, ve věku od 11-14let bylo 57,13% respondentů a 42,87% bylo ve věku od 15-17let. Výzkum byl kvantitativní vzhledem k množství respondentů, kteří byli zkoumáni formou dotazníku.

Data byla měřena na nominální a ordinální úrovni měření a posléze byla uspořádána do tabulek četností. K testování hypotéz autoři výzkumu využili test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku a testování proběhlo na hladině významnosti 0,01.

Autor článku se zaměřil jen na kyberšikanu, do které se ve výzkumu zapojilo 10 700 respondentů, což bych v článku zdůraznila. V článku se totiž píše, že se výzkumu zúčastnilo 10 830 respondentů, což je sice pravda v případě celého výzkumu, ale při tvrzení, že obětí kyberšikan je 60 % je velikost vzorku důležitá. Oběťmi jednou z forem kyberšikan se stalo 56,53 % českých dětí, což je přesnější údaj než téměř 60 %, nicméně jsem si vědoma toho, že v titulku se přesná čísla nerozepisují, a i když je 3,47 % nezanedbatelný rozdíl, přece jen je to pořád téměř 60 %. Navíc pak autor uvádí citaci mluvčí projektu, která sděluje, že se jednou z forem či projevů kyberšikan setkala bezmála 57 % dětí, což už se přesnému výsledku blíží víc.

Dále se autor článku zmiňuje, že se děti nejčastěji setkávají s kyberšikanou prostřednictvím ponižování, urážení a ztrapňování, což je pravda, avšak 31 %, které pak autor dokládá citací mluvčí projektu, je formou verbálních útoků. Vzhledem k tomu, že do výzkumu bylo zahrnuto i ponižování či ztrapňování formou šíření videa, fotografie či audionahrávky, bylo by vhodné konkrétní formu v článku rovněž zmínit (autor se sice následně zmiňuje, že si

„mnoho dětí prožilo ponižování a ztrapňování šířením fotografie“, ale ostatní formy už uvedeny nejsou). Oněch 31 % se tak stává v článku zavádějícím údajem (podobně jako v dalším odstavci, kde se autor zabývá podílením respondentů na ponižování, urážení a zesměšňování – 10 % bylo jen formou verbálních útoků. Navíc se jedná jen o vzorek čítající 1326 respondentů), stejně jako citace mluvčí v podstatě vytržená z kontextu.

Správné je tvrzení autora, že se k účtu, ke kterému nemělo přístup, přihlásila asi čtvrtina dotázaných, avšak už ne tvrzení, že 10 % respondentů zneužilo účet k poškození majitele účtu – 10 % totiž nebylo z výzkumného vzorku, ale z té konkrétní čtvrtiny, což je velký rozdíl.

S kyberšikanou by se svěřilo necelých 17 % obětí, ovšem také z rozdílného vzorku odpovídajících, a to z 10 052.

Poslední informace z článku je pravdivá – centrum dělalo podobnou studii třetím rokem a výsledky jsou o trochu příznivější než u předchozího (tady bych zvolila spíš slovo druhého výzkumu, jelikož čtenáře může mást, který výzkum autor myslí – u prvního výzkumu bylo obětí kyberšikany 46,8 %, ale u druhého už 59,38 % - z toho usuzuji, že autor vskutku myslel druhý výzkum vzhledem ke slovům „mírně příznivější“) výzkumu. Čtenář se však ze sdělení nic nedozví. Autor totiž použil citaci, že se obětí kyberšikany stalo skoro 60 %, což odpovídá původnímu sdělení, které je i v titulku, že podle třetího výzkumu je obětí kyberšikany téměř 60 %. Proto bych zde volila opět přesnější výsledky.

ZÁVĚR

Největším nedostatkem článku je nepřesné interpretování výsledků (obzvláště co se výzkumného vzorku týče), které může být v některých případech zavádějící (hlavně u pasáže se zneužitím účtu). Autor se také zabýval výsledky výzkumu příliš obecně, zaměřil se jen na jednu sledovanou část výzkumu, i když v úvodu článku zmínil všechna sledovaná rizika související s používáním internetu (sexting a sdílení osobních údajů na internetu). Autor si podle mě vybíral výsledky, které se mu hodily do negativního kontextu článku – například u svěřením se s kyberšikanou rodičům mohl autor uvést i počet obětí, které by se nesvěřily učitelům, ale také mohl uvést i druhou stranu, tedy kolik dětí se s kyberšikanou svěří, což také není zanedbatelné. Celkově vzato si ale autor v článku nevymýšlel, ani data nijak extrémně nezveličoval (pomohl si i dost citováním mluvčí projektu). Vzhledem k povinné délce článku, která je daná redakcí, vybral autor z výzkumu podstatné věci, které interpretoval obecně a občas nesrozumitelně, avšak celkem pravdivě.

Je fajn, že tu pracujete s nějakými čísly, jen škoda, že jsou to v podstatě jen četnosti z průzkumu a nevybrala jste si článek s nějakými dalšími statistikami...

místy se mi zdá, že jste na autora článku dost přísná... zkuste mi napsat, jak by tedy článek měl vypadat podle vás? Které údaje byste tam dala navíc a proč, jak by byl takový článek pro čtenáře srozumitelný? Naopak pokud konstatujete rozdíly, chybí mi tu zamyšlení nad tím, co tím mohl autor sledovat, jak to mohlo ovlivnit čtenáře? V čem to bylo či nebylo zavádějící? Které informace naopak autor nevedl a nevdá vám to? A proč? Prosím o doplnění...

AR

ZDROJE

Hradil, M. (2012). Obětí kyberšikany je téměř 60 procent českých teenagerů. Staženo 28. 4. 2012 z <http://www.novinky.cz/internet-a-pc/266020-obeti-kybersikany-je-temer-60-procent-ceskych-teenageru.html?ref=ostatni-clanky>.

Kopecký, K., Szotkowski, R. & Krejčí, V. (2012). Nebezpečí internetové komunikace III. Olomouc: Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. Centrum prevence rizikové virtuální komunikace. Staženo z <http://www.kr-plzensky.cz/cs/clanek/publikace-nebezpeci-internetove-komunikace-iii?sekce=all>.

Kopecký, K. & Krejčí, V. (2011). Nebezpečí internetové komunikace II. Olomouc: Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. Centrum prevence rizikové virtuální komunikace. Staženo z http://prvok.upol.cz/index.php/ke-staeni/cat_view/19-vyzkumne-zpravy.

Kopecký, K. & Krejčí, V. (2010). Nebezpečí internetové komunikace. Olomouc: Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. Centrum prevence rizikové virtuální komunikace. Staženo z http://prvok.upol.cz/index.php/ke-staeni/cat_view/19-vyzkumne-zpravy.